

Voelsprietten uitsteken

Een nieuw jaar, een eerste 'Van imker tot imker' en het begin van een nieuw millennium. De millennium bug bleek een millennium mug en wij zijn met z'n allen met onze persoonlijke zorgen en verwachtingen over de millennium drempel gestapt. Veel voorspoed en een goede gezondheid wens ik u toe.

Hartje winter, maar voordat je het weet komt er een mooie dag en de goed verstaander ziet ze dan weer vliegen. Onze bijen waren weer millenniumproef net als in al die andere eeuwwisselingen uit het verleden. Iets wat aarzelend komen ze naar buiten, poetsen hun antennen en maken de eerste rondjes om de wereld te verkennen. Het is een wereld in grijstinten en dat klinkt haast ongelooflijk als we denken aan de relatie die er tussen bloemen en bijen bestaat. Maar er is meer. Heeft u ooit hun sprietten, het klinkt haast oneerbiedig, wel eens bekeken? Ze zijn verdeeld in een aantal segmentjes, aan de buitenzijde bedekt met duizenden zintuigcellen en inwendig met elkaar verbonden door uiterst fijne zenuwstrengen die hun eindpunt vinden in het centrale zenuwcentrum, de hersenen. Door middel van de sprietten registreren de bijen een wereld, waarvan wij ons moeilijk een voorstelling kunnen maken. Wij mensen zien plastisch, hetgeen wil zeggen dat we ons een duidelijk beeld kunnen vormen van hetgeen we zien. Onze bijen zijn echter bijziend en zelfs de zon kunnen ze maar vaag onderscheiden. Als compensatie voor het beperkte gezichtsvermogen kunnen de bijen plastisch ruiken, door geurindrukken kunnen ze vormen onderscheiden. Ze ruiken met hun antennen de vorm, een prachtige aanpassing voor het kunnen functioneren in de donkere ruimten tussen de raten. Een bolvormig speeldopje of een lange koninginncel ruiken anders dan de zeshoekvorm van de raten. Daarnaast kunnen ze met de antennen proeven, tasten en bezitten ze zintuigcellen om de temperatuur, de vochtigheidsgraad en het koolzuurgehalte gewaar te worden. Dat is echter nog niet alles. Met de antennen kunnen ze luchtstromingen bepalen hetgeen leidt tot een aangepaste vliesnelheid. In ons bijenmuseum 'De Bijenworf' is een bevolkte vitrine aanwezig met daarin aangebracht een sensor om de temperatuur en vochtigheid in het broednest te meten. De heersende waarden zijn buiten op een scherm af te lezen. zie Bijen 8(3): 77 (1999)). In de zomermaanden lezen we een relatieve vochtigheid af van 35% tot 50% tussen de raten. Deze lage relatieve luchtvochtigheid is nodig om bacteriegroei te voorkomen. In de cellen met

eitjes is tijdens de geboorte van de larven een relatieve vochtigheid van 95% vereist. Als we dit goed tot ons laten doordringen begrijpen we ook veel beter de honger naar water in het voorjaar als het broednest zich razendsnel uitbreidt. En niet te vergeten de voorjaarsinspectie waarnaar wij uitkijken. Open die kast! In stille verwondering staan we met een pas belegde raat in onze handen en zijn dik tevreden over de kwaliteit van de koningin. Natuurlijk realiseren we het ons niet en ik wil niemand een schuldgevoel aanpraten, maar tijdens elke inspectie wordt het zorgvuldig opgebouwde interne klimaat tot de grond afgebroken. Als wij klaar zijn begint voor de bijen weer het grote werk, het opbouwen van de juiste temperatuur en vochtigheidsgraad. Mijn mentor gebruikte een halve eeuw geleden al doeken om tijdens de inspectie de overige raten mee te bedekken, wat een wijsheid.

Toekomst gezoom

Nog even wil ik terugkomen op de toekomst van de imkerswereld. Alles bij het oude laten en afzonderlijk kleiner en kleiner worden, doodbloeden dus. Als alternatief daagt een federatie of fusie. De bestuursstandpunten staan nog tegenover elkaar, wellicht dat de uitspraak van de individuele imkers bepalend kan worden of dat externe niet-gebonden personen ingeschakeld moeten worden. Centraal moet staan het belang van de bijenteelt. De trouwe lezer van 'Bijen' kent al verschillende standpunten. Zie onder andere: Bijen 7(2): 54 (1998). Geen versnippering van de bijenhouderij; Vijf is teveel 8(1): 3 (1999); Op naar de Nederlandse imkervereniging 8(2): 54 (1999); Uit de klompen in de boerenkiel 8(4): 106 (1999); Communicerende imkers 8(10): 281 (1999). Ook op de elektronische snelweg, de zoeklijst, wordt gediscussieerd. Een ingekorte greep. (1): 'Ik heb vaak in Wageningen op de groepsoverleg bijeenkomst met het HB van de VBBN gezeten. Ook daar kwam soms de vraag naar samenwerking/fusie aan bod. Aanvankelijk vond ook ik dat de versnippering te groot was. NIEUW in imkerland verbaas je je daarover en vind je het ook erg inefficiënt, dus dat moet veranderen. Maar na een aantal malen begon ik mij te bedenken... Wat zou het voordeel zijn voor individuele imkers? Waarom zou ik mij daar druk om maken? Wat zijn mijn imkerbelangen daarin? Niets dus! Het voordeel van één organisatie is dat het besturen niet zoveel tijd meer kost door al die overlegstructuren. Maar daar heb ik als imker helemaal geen last van...

DUS ZE DOEN MAAR. Het zijn hun baantjes, het zijn hun egotjes die daar gestreeld moeten worden. Dus ik ben tegen alle fusies omdat het alleen maar vreselijk veel tijd/energie/moeite/emotie/papier/telefoon/fax/ enz/enz kost'. Het verhaal van zoemer (2): 'Na een totale fusie is er geen concurrentie. Er zouden altijd twee imkersverenigingen moeten blijven. Dit komt de kwaliteit van beiden ten goede'. Met deze stelling ben ik het niet eens. Er blijft altijd concurrentie bestaan tussen de imkers onderling. Ook tussen carnica, Buckfast en gebruikers van de gemengde Hollandse bij. Er blijft genoeg over om het met elkaar op bijengebied oneens te zijn. En dat moet blijven. Wel alle kennis bundelen en naar een (1) organisatie die met de Overheid communiceert. Dat vormt het grootste voordeel. Samen sta je sterker tegen welke gesprekspartner dan ook. Zoemer (3): 'Laat de VBBN uitgaan van eigen kracht en niet eindeloos doorgaan met die oeverloze zaken. Het is veel interessanter de energie in productieve zaken te steken zoals doppenprojecten. Laat de VBBN een laatste poging doen tot samensmelten, eventueel in aparte gesprekken met elke afzonderlijke bond. Wil een bond niet dan komt ze alleen te staan. Op eigen benen staan wil dan zeggen: geen enkele samenwerking meer, niet meer meedoen met het blad Bijen. Een geïsoleerd bestaan waarin de bestuurders net zo lang kunnen blijven besturen tot ze zelf alleen nog over zijn. Als je dat dan koppelt aan een verhoging van de contributie van bijvoorbeeld f 35,-, waarvan je bij aanschaf van nieuwe kunstraat of iets dergelijks f 15,- terug krijgt, f 10,- per imker als subsidie voor de regionale doppenprojecten en f 10,- per imker ter versterking van het blad Bijen (dan het VBBN blad), dan kunnen alle imkers van de andere bonden zelf beslissen wat ze doen. Als het echt niet anders kan dan moet de VBBN de macht van het grote aantal maar gebruiken. Als het overgrote deel van de imkers achter een grote actieve organisatie staat, dan is het je democratische plicht je niet door enkele tegenstribbelaars te laten tegenhouden. Zoemer (2) opnieuw: 'De reactie van zoemer (3) is zo slecht nog niet. De kleintjes eenzaam en alleen verder laten gaan en o.a. niet meer aan het blad Bijen laten deelnemen is een optie. Het zou wel onrecht aandoen aan de mensen, niet in de laatste plaats Joop Beetsma, die zich jaren keihard hebben ingezet voor het gezamenlijke blad Bijen. Beter is het de imkers ervan te overtuigen dat we beter af zijn met een grote sterke bond.

Een belegde boterham

Naam: Harvey's Honey Farm
Thuishaven: New Jersey USA, honing verwerken, werkplaats.
Aantal volken: 2.500 tot 3.000
Taak: Bestuiving en honingproductie
Gemiddelde oogst: 100 ton honing apart naar soort geslinder
Methode: Augustus volken naar gulden roede dracht.
Najaar: Grote trek naar de zuidelijke staat Florida voor overwinteren. In februari worden de volken ingezet voor bestuiving van citrusplantages en eerste honingooft.
Half april: Alle volken retour New Jersey en van daaruit naar verschillende locaties voor bestuiving en oogstdoeleinden in appelboomgaarden gevolgd door blueberries, cranberries en meloenen.
Vervoer: Pallets op truck met oplegger. Pallets worden in het begin van de avond per heftruck opgestapeld, twee rijen op elkaar. Boven lawaai van heftruck klinkt de kreet om rook. Twee helpers proberen de heftruckrijder te beschermen tegen de furieuze bijen. In razend tempo worden de pallets opgeladen. De heftruckrijder vertoont ernstige allergische reacties na de vele steken. Twee jonge medewerkers worden per heftruck bovenop de oplegger met kasten gedropt om netten te bevestigen, daarop houten balken gevolgd door vastsnoren van het geheel met koord. Na een verkwikkende kop koffie wordt laat in de avond afgereisd naar het verre zuiden. In Florida staat een groep andere medewerkers klaar om de volken soepel af te laden en op de juiste wijze te plaatsen.

Het weer in januari

Over de periode 1961-1990 geldt als landelijk gemiddelde 44 uren zonneschijn, 62 millimeter neerslag en een gemiddelde max. temperatuur van 4,5°C.

Januarimaanden					
Jaar	Zon	Uren	Neerslag (mm)	Max.temp	°C
1995	zonnig		zeer nat (126)	zacht	(6,5)
1996	zeer zonnig	(90)	zeer droog (7)	zeer koud	(1,8)
1997	zeer zonnig	(81)	zeer droog (6)	zeer koud	(1,6)
1998	zonnig		normaal	zeer zacht	(7,3)
1999	zonnig		nat (83)	zeer zacht	(7,8)

Geraadpleegd

Puvel, J., Heading South, Bee Culture 127(3): 37
 Dade, H.A., Anatomy and dissection of the Honey Bee: 69-71
 Maillie, Chr., Nut en functie van de antennen; Maandschrift voor Bijenteelt 80(5+6): 120/121 + 139/140.